

GIARMATA

Sediul consiliului local: Giarmata, str. Principală nr. 445, telefon 0256/369101, fax 0256/369102;

Coordonate:

45°50'11" lat. N;
21°18'38" long. E;

Repere istorice:

- 1332 -1337- localitatea este amintită în evidențele papale de dijmă, cu numele de **Gar-mad, Carmad**;

-1470 - la Cerneteaz sunt descoperite vestigiile romane;

-1551 - fortăreața de pământ existentă la patru kilometri de sat, spre Pișchia, numită "**Cetățuia**", a fost ocupată de otomani;

- 1720 - 1723 - începe colonizarea germană, încheiată târziu, în anul 1800;

-1786 - domeniul **Iarmota** aparține contelui **Mihai Altban**;

-21 martie 1831 - se naște la Cerneteaz **Nicolae Iancu Iancovici**, violonist, capelmaistru (d. 25.01.1903);

-1936 - în Giarmata existau trei coruri, două fanfare, fabrică de cărămidă, cooperativă de credit, bancă (casă de păstrare), grădiniță, școală primară de stat, școală confesională catolică, școală confesională ortodoxă;

-6 ianuarie 1951 - se naște în Cerneteaz

Dorel Gâțlan, fost director general al Prefecturii Timiș, apoi subprefect (2001-2004);

-1 august 1960 - se naște la Cerneteaz **Gogu Opre**, **Erou Martir** al Revoluției din 1989;

-1972 - își încheie mandatul ultimul primar de etnie germană, **Iosef Wagner**, și-l înlocuiește primarul român **Traian Meșter**;

-se stabilește în Giarmata **Constantin Deliu**, fost jucător și antrenor al echipei de fotbal „Universitatea” Craiova, antrenor secund al naționalei de tineret a României, consilier local (1992-1996 și 1996-2000);

-2002 - comuna avea 5 454 de locuitori;

-21.07.2002 - este deschisă oficial **Casa de oaspeți** a Asociației Internaționale de Poliție (IPA);

- 2009 este construită o nouă grădiniță;
- 2010 - sunt inaugurate noile sedii ale dispensarului uman și farmaciei în Cerneteaz;
- Căminul cultural din Giarmata este renovat și transformat în Casă de Cultură;

Populația stabilă la 1 ianuarie 2010- total:

6 202 persoane, dintre care:

- masculină = 3 128 persoane

- feminină = 3 074 de persoane;

Numărul locuințelor la 1 ianuarie 2010:

1 694;

Sate componente: Giarmata și Cerneteaz;

Instituții școlare: Școala cu clasele I-VIII:

Giarmata; Școala cu clasele I-IV: Cerneteaz;

Grădinița cu program normal: Cerneteaz;

Grădinița cu program prelungit: Giarmata;

Instituții sanitare: Dispensare medicale:

Giarmata și Cerneteaz; Cabinet medical:

Giarmata; Farmacie umană: Giarmata;

Dispensar veterinar: Giarmata;

Instituții culturale: Cămine culturale:

Giarmata și Cerneteaz; Bibliotecă: Giarmata

(fondată în anul 1958);

Baze sportive și de agrement: Baze

sportive: Giarmata și Cerneteaz; Ștrand:

Giarmata; Teren de fotbal: Giarmata;

Biserici și alte lăcașe de cult: Biserici orto-

doxe române: Giarmata (1972, biserică în

construcție din 2006) și Cerneteaz (1849);

Biserică romano-catolică: Giarmata (cea

veche - 1731; cea nouă-1932); Biserică pen-

ticostală: Giarmata și Cerneteaz;

Ruga: Cerneteaz (9 mai) și Giarmata (8

septembrie - Sfânta Maria Mică);

Cetățeni de onoare: Gavril Roșian, Daniel

Morar, Paul Codrea, Iova Simianțu, epis-

copul Lucian Mic.

PRIMĂRIA ȘI CONSILIUL LOCAL AL COMUNEI GIARMATA

Delvai Ion	primar	vIase Titus c-in, consilier	PDL
vacant	viceprimar	Leuca Adrian-Răzvan, consilier	PSD
Badea Constantin, consilier	PDL	Lingurar Călin, consilier	PC
Bodiu Gheorghe, consilier	UPSC	Martin Gheorghe, consilier	PDL
Borzaș Dănuț, consilier	PSD	Nițuca Vasile, consilier	PC
Bunescu Virgil, consilier	PSD	Radin Ana, consilier	PDL
Carabulia Ionel, consilier	PNG	Roșian Gavril, consilier	UPSC
Codrea Valentin, consilier	PDL	Tiuch Lenuța, consilier	PSD

GIARMATA

IZVORUL DIN BUTUC

Legenda locului spune că prințul Eugeniu de Savoya, cu-ceritorul Banatului la anul 1716, a ajuns într-o bună zi, împreună cu suita sa, în așezarea Iarmota. La un moment dat, dintr-un motiv oarecare, prințul și-a scos sabia din teacă și a înfipt vârful acesteia în trunchiul unui copac bătrân. Imediat din butucul de salcie a țâșnit o apă limpede și răcoroasă. Localnicii au scos butucul din pământ și au strâns apa izvorului într-o cisternă pe care au îngrijit-o peste veac, astfel încât „**izvorul din butuc**” aflat în valea din spatele bisericii romano-catolice s-a păstrat bine și în anii interbelici (secolul XX), după cum consemnează cronicarii acelor vremi. De altfel, strada pe care se afla izvorul amintit în legendă s-a numit **strada Izvorului**, iar firul de apă a țâșnit din pământ până către ultimul deceniu al secolului al XX-lea, atunci când forările de apă pentru rețeaua de alimentare a comunei au secăt puterea „**izvorului din butuc**”.

TURNUL POMPIERILOR

În anul 1764, un număr de 38 de imobile din Giarmata au fost cuprinse de flăcări distrugătoare, arzând atunci și biserica veche catolică. Abia la anul 1897 (16 august) se înființează în localitate Formația de Pompieri Civili. Între anii 1958-1959 se construiește re-miza PSI Giarmata, după un proiect semnat de **G. Haas**. Foarte bine instruită și foarte disciplinată, Formația PSI Iarmota a ajuns să fie cunoscută în timp și în afara hotarelor comunei. Astfel, în zilele de 19 și 20 iulie 1999, la Simeria (Hunedoara), la faza interjudețeană a concursurilor profesionale ale pompierilor civili, cu participarea Serviciilor de Pompieri Civili (SPC) din județele Alba, Arad, Bihor, Hunedoara și Timiș, SPC Giarmata s-a clasat pe locul I.

PODUL TURCULUI

Satul Cerneteaz se află la circa 8 kilometri la nord de municipiul Timișoara, pe malul drept la Begăi Vechi. Prima atestare documentară datează din 1470. Apoi, într-un defter otoman din anul 1554 satul este consemnat cu 18 case. Din perioada ocupației otomane pare că datează și podul peste Bega Veche, numit de localnici „**Podul Turcului**”, deși ca și construcție podul seamănă cu cel construit de austrieci la Foeni în secolul al XVIII-lea. În anii 1924-1925 Cerneteazul (în evul mediu cunoscut sub numele de **Cserneczhaza**, apoi **Cernitkais** și **Csernitacz**) s-a numit **Cernești**. La anul 1936, așezarea avea 715 case și 1 179 de locuitori, români ortodocși, biserica din sat fiind construită la anul 1846. La împărțirea administrativ-teritorială din anul 1956, Cerneteazul era centru de comună.

LA ÎNCEPUT AU FOST SÂRBI...

Documente al administrației habsburge din anul 1717 vorbesc despre existența pe teritoriul de azi al comunei Giarmata a două localități: **Veliki Iermat** (Marele Iarmat) cu 36 de case și **Mali Iermat** (Micul Iarmat) cu 28 de case, ambele fiind locuite de populație sârbă, dar și de câteva familii de români. Anul 1722 marchează începutul unei colonizări sistematice cu populație germană, eveniment consemnat într-un memoriu adresat Administrației Banatului

GIARMATA

de ofițerul de la serviciul de transporturi **Johann Albrecht Craussen** (originar din zona Rinului și a Mosselei, de unde a colonizat în zona Belgradului sute de familii între anii 1919-1921). Populația sârbă și română din Iarmota a fost mutată forțat în anul 1765 în localitățile Checea și Peterda (astăzi Radajevo), lăsând loc coloniștilor germani. Astfel, între anii 1769-1772, în comuna Giarmata locuiau 327 de familii de coloniști germani. Abia din anul 1778 registrele bisericești amintesc despre locuitorii români, în număr mic însă.

După anul 1945 crește numărul românilor stabiliți în sat. Are loc emigrarea masivă a etnicilor germani, dar și a familiilor mixte, mai ales la sfârșitul secolului trecut, când numeroase familii se stabilesc în Germania (cazul familiilor **Luca, Pietricică, Vârzaru**, așezate în orașul Minden). Toate acestea au făcut ca în anul 1995 componența etnică a Giarmatei să arate astfel: români 94,3%; maghiari 2%; **germani 1,6%**; alte naționalități 2,1%. Dacă în urmă cu 20-30 de ani în Giarmata trăiau în jur de 5.000 de șvabi, azi, conform datelor furnizate de Primărie, nu ar mai exista niciun etnic german!

Conacul grofului Victor Abraham Gyurky - Giarmata, înc. sec. XX

MICUL DOM

Biserica romano-catolică „Sfântul Iosif” din Iarmota, aflată pe Strada Principală, la numărul 419, a fost construită în anul 1730, în timpul episcopatului lui **Adalbert, baron de Falkenstein**. Micul dom din Giarmata a fost ridicat sub conducerea inginerului **Carl Alexander Steinlein**. (De remarcat faptul că Domului Catolic din Piața Unirii din Timișoara i s-a pus piatra de temelie abia în 6 august 1736, iar lucrările au durat timp îndelungat, fiind terminate în anul 1774 de același inginer C.A. Steinlein, ajutat de **Johann Theodor Kostka**.)

Picturile murale din interiorul bisericii romano-catolice au fost realizate în anul 1935.

CAPELMAISTRUL

La 21 martie 1831, la Cerneteaz, se naște **Nicolae Iancu Iancovici**, zis Nica. Orfan de tată, se angajează ucenic la covaciul din sat. Fierarul cânta bine la vioară și de la acesta deprinde și Nica meșteșugul cântatului. Pleacă apoi la Timișoara și învață cu un lăutar bătrân tehnica instrumentală. Cântă cu o orchestră din Timișoara, apoi cu alte tarafuri, la Ciacova, Vârșeț, Becicherecu Mic. La 20 de ani se stabilește la Lugoj. Intră în orchestra lui **Sepp Müller**, învață notele, deprinde cântatul la mai toate instrumentele folosite de formație și ajunge capelmaistru. Își face apoi propriul taraf, format în majoritate din țărani, cu care în timpul Revoluției din 1848 va cânta o serenadă la Lugoj generalului Josif Bem. Gestul stârnește mânia localnicilor, așa că Nica se refugiază îmbrăcat în haine militare la Timișoara, în Freidorf, în tabăra revoluționarului Lajos Kossuth și revine la Lugoj abia după șase săptămâni. Repertoriul lui Nica Iancu Iancovici cuprindea diverse melodii populare curate, multe culese chiar de el: „**Tropa**”, „**Dunda**”, „**Iedre**”, „**Poșovaica**”, „**Momirul**”, „**Pe picior**”, „**Lugojana**”, „**Baladele lui Iovan Iorgovan**” etc.

Trece la cele veșnice în 25 ianuarie 1903, moment la care **Coriolan Brediceanu** a scris: „**Arcașul lui Nica a cântat bucuria în zile de tristețe și tot arcașul lui Nica a mângâiat durerea...**”